

Delicadesa i intel·ligència

Ens han explicat moltes vegades el que va ser la Depressió nord-americana: famílies senceres voltant pels camps, dormint en qualsevol racó, passant gana i vergonya. A *Lila*, Marilynne Robinson (Idaho, 1943) narra la vida d'una nena que era maltractada per la família fins que una ànima bondadosa se la va endur, i que va viure tota la vida a la intempèrie, sentint-se estimada i passant-les magres. El mèrit de l'autora és transmetre'ns aquell patiment i aquella dignitat.

Gran part de l'encert de Marilynne Robinson és haver triat un narrador extern que aconseguix ficar-nos dins el cap de Lila i posar en comú aquella innocència, aquella determinació, aquella bondat que s'ignora a ella mateixa (i aquí és inevitable recordar aquell narrador meravellosament no fiable que es deia Huckleberry Finn), aquell codi de ferro: "Tolerar tot el que podien però sense superar mai ni d'un bri aquell límit, no mostrar mai cap senyal de necessitat ni de recança, i que els petits demostrassin sempre respecte pels grans davant dels desconeguts."

Una de les proves que demostren que estem llegint una bona novel·la és que ens creiem el que d'entrada semblaria impossible: que Lila acabi feliçment casada amb un ancià reverend que va perdre la família anys enrere. Els seus diàlegs –sobretot els de tempteig, però també els de consolidació– són comparables als que Jane Austen va idear per a Lizzie Bennet i Fitzwilliam Darcy, un miracle literari que no només

ens fa recuperar la fe en la comunió de les ànimes (passeu-me el mot), sinó en la possibilitat de mostrar escenes sentimentals amb paraules senzilles sense caure en cursileries. El llibre està tan ben escrit que també ens creiem que Lila s'emociona llegint el llibre d'Ezequiel. En aquest punt val la pena recordar que la crítica ha qualificat la novel·la amb dos adjectius que no solen anar junts: intel·ligent i delicada.

Marilynne Robinson sap desendreçar *Lila* perquè tinguem la sensació que se-

guim els vaivens mentals de la protagonista, que des d'un racó de Iowa viu i recorda sense gaires distincions, com gairebé tot-hom.

Però tot aquest esforç hauria estat en va si el llibre no hagués estat traduït amb delicadesa i intel·ligència per Esther Tallada, que ha aconseguit un text d'arribada que no ha d'envejar la prosa dels millors narradors catalans d'avui dia. No cal que ningú em preguntin quin llibre recomano per aquest Sant Jordi. *

Marilynne Robinson
narra la vida d'una nena en l'època de la Gran Depressió
ARXIU

L

La crítica ha qualificat la novel·la amb dos adjectius que no solen anar junts: intel·ligent i delicada

GABINET DE CURIOSITATS ARTUR RAMON NAVARRO

La Fundació Godia

M'agraden els museus que condensen la vida dels col·leccionistes. La Fundació Godia explica la vida de dos il·lustres col·leccionistes catalans, l'empresari i corredor de cotxes Paco Godia i la seva filla Liliana, que va crear la fundació en memòria del pare.

Després de setze anys de fer una tasca, en part, de suplència institucional malauradament poc reconeguda, la Fundació Godia tanca ara les portes amb la mateixa discreció amb la qual les va obrir. Només posaré dos exemples significatius i recents

d'aquesta feina alternativa: haver esdevingut la seu dels cursos del Prado a Barcelona i projectar l'única exposició que ha commemorat el quart centenari d'El Greco entre nosaltres, activitats que no li pertocaven i que va acollir amb rigor i èxit. Qui ho farà a partir d'ara? Espero que el MNAC.

Des del 1989, la Fundació Godia no només ha exposat unes col·leccions permanents notables del romànic: ha organitzat 34 exposicions temporals que van de l'Àfrica negra a Miquel Barceló, conver-

tint-se en un centre de referència en el panorama de les arts visuals a Barcelona. Em temo que el model de fundació que es va crear en moments d'opulència avui té els dies comptats. Els seus promotors es cansen de treballar i gastar per amor a l'art. Per desgràcia, vivim temps possibilistes, gestionats buscant un retorn immediat. La mala notícia és que una institució rellevant com aquesta deixarà d'existir. La bona és que serà aviat substituïda per la Fundació Mapfre i podrem veure bones exposicions sense haver d'agafar l'AVE. *

Opinió